

ПЕДАГОГІЧНА КОМУНІКАЦІЯ В ПРОЕКТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Крохмальна Г. І.

Львівський національний університет імені Івана Франка

Динаміка зміни у розвитку інформаційного суспільства кінця 10-х років ХХІ століття ставить нові виклики перед усіма галузями людської діяльності. Формування конкуренції із впровадження системного явища, яке сучасна цивілізація називає «штучним інтелектом», накладає особливі вимоги до мети і завдання освітньої галузі. Тому, навіть побіжний погляд на переорієнтацію освітніх реформ дає змогу побачити їхню хаотичність і неповну спроможність протистояти глобальним процесам, що мають уже незворотній характер.

Інтеграція національної системи освіти у світову та орієнтація на європейські й світові стандарти, зумовили впровадження до змісту сучасної освіти та проекту Нової української школи компетентнісного підходу, сутність якого розкривається через поняття «компетенція» та «компетентність». Попри те, що ці поняття сьогодні надзвичайно актуальні і стали ключовим у новому законі «Про освіту», серед науковців досі триває дискусія щодо визначення змісту й суті понять «компетенція», «компетентність», встановлення їх складових компонентів та взаємного співвідношення. Хоча термінологія вимагає однозначність трактування наукових понять, у різних наукових працях поняття «компетенція», «компетентність» трактують по-різному: одні вчені ці терміни – розрізняють, інші – ототожнюють. [3, с. 129].

У «Формулі нової школи» автори проекту НУШ стверджують, що «Наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі та управлінні закладами освіти і системою освіти має стати інструментом забезпечення успіху нової української школи» [2]. Таким чином, розуміючи виклики новітніх процесів глобалізації автори українських освітніх реформ переконані, що «Запровадження ІКТ в освітній галузі має перейти від одноразових проектів у системний процес, який охоплює всі види діяльності. ІКТ суттєво розширяють можливості педагога, оптимізують управлінські процеси, таким чином формуючи в учня важливі для нашого сторіччя технологічні компетентності» [2]. Важливим для стабілізації освітніх процесів є усвідомлена системність пропонованих кроків, водночас, ми розуміємо, що ІКТ в освітній галузі, попри всі запевнення в їх прогресивності, мають ефект «наздоганяння поїзда», адже науково-технічні новації засвоює суспільство насамперед у сегменті молодшого покоління, що створює ще один виклик у комунікації.

Серед «10 ключових компетентностей нової української школи» п'ятою автори визначають «Інформаційно-цифрову компетентність», яка «передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, робота з базами даних, навички безпеки в інтернеті та кібербезпеці. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо)» [2]. Очевидно, розуміння цілого комплексу компетентностей було сформоване на підставі реалій останнього часу, проте ситуативний підхід, який, судячи із переліку, домінує у авторському розумінні явища, не дає відповіді на стратегічні виклики, яких, звичайно, ми не можемо передбачити. Але ж Проекти такого типу мають саме стратегічну скерованість!

Позитивно, що Проект НУШ враховує «полілогічність» усіх учасників шкільної комунікації – «В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками.», яка стає в опозицію до комунікації попереднього типу «Діалог і багатостороння комунікація між учнями, учителями та батьками змінить односторонню авторитарну комунікацію “вчитель” – “учень”.»[2] Автори усвідомлюють, що «Педагогіка партнерства і компетентнісний підхід потребують нового освітнього середовища», а «Таке середовище допомагає створити, зокрема, новітні інформаційно-комунікаційні технології». У цій тезі можемо спостерегти цікаву деталь – проектанти ставлять ІКТ в ранг мети освіти, очевидно, захопившись формою і засобами, «жертвуючи» при цьому «контентом освіти» та стверджуючи всеохопність ІКТ (є потреба у «вивченні інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у всіх школах»...).

Як приклад одного з етапів упровадження Проекту НУШ згадаємо онлайн-курс, який «обов'язково мають пройти всі вчителі, які набиратимуть 1-й клас у 2018 році». Л.М.Гриневич відзначила, що «модуль про вікові особливості психології дітей» «буде цікавим та корисним не лише для вчителів, а й для батьків, вихователів дитсадків, лікарів та усіх, хто хоче краще розуміти дітей. Цьому не вчать ні батьків, ні навіть у наших педагогічних університетах. Враховуючи високий суспільний інтерес до курсу, було навіть вирішено одразу залити його не лише на сайт курсу (де для перегляду модулю спочатку потрібно зареєструватись та пройти інші розділи), а й на YouTube» [1]. Справді, модуль викликав ажіотаж, є у комунікації онлайн і зворотній зв'язок. Серед відгуків і побажань учасників комунікації онлайн міністр відзначила «корисність», «своєчасність», «практичність», «доступність викладу». Важливим є і те, що «більшість вчителів повідомляють, що одразу практикують вивчене під час курсу у своїх нинішніх класах, методики і підходи дітям дуже подобаються». Цікаво, що серед побажань – «давати більше практичних відео, знятих під час реальних уроків, щоб дивитися, як методики використовуються в класі на практиці», чи «викласти лекції в текстовому форматі для тих, хто краще засвоює матеріал під час читання».

Можемо зробити висновок про те, що практичні кроки із підготовки та втілення елементів Проекту НУШ отримують жваве схвалення і підтримку серед спільноти вчителів. Для успішної реалізації Проекту з комунікаційної точки зору ще потрібне усвідомлення мети, активна участь і дієва підтримка інших учасників «освітнього полілогу» – учнів, батьків, усього українського суспільства...

Список використаних джерел

1. Гриневич Лілія На онлайн-курсі для вчителів початкової школи відкрито новий модуль про вікові особливості психології дітей. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/liliya-grinevich-na-onlajn-kursi-dlya-vchiteliv-pochatkovoyi-shkoli-vidkrito-novij-modul-pro-vikovi-osoblivosti-psihologiyi-ditej>
2. Концепції Нової української школи. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
3. Лейко С. В. Поняття "компетенція" та "компетентність": теоретичний аналіз / С. В. Лейко // Педагогічний процес: теорія і практика. - 2013. - Вип. 4. - С. 128-135.